

Interview Benjamin Herman Buitenpost ¹

Annemarie Oster: Mijn mannen

Dampkring Cobra-tentoonstelling

Feuilleton Favoriete foto Strip

Concordia Cruise Het Circuit

1

de
KRANT

FOKKE & SUKKE STAAN BIJ DE DEUR

MENEER
DE WINTER,
U TREFT HET!

ER IS JAZZ
VANAVOND!

RGVT

De
nieuwe
KringKrant

Blaadjesdrang

Waarom willen mensen toch altijd blaadjes maken? Ik denk dat ik het wel weet. Ik was er vroeg bij, met een krantje dat Vrij Baan heette en waarvan ik op mijn vijftien- de zelfbenoemd hoofdredacteur was. Dat zat zo: ik verhuisde met mijn ouders naar een saaie nieuwbouwwijk in een nog saaier Limburgs grensdorp, Heerlerbaan ge- heten. Daar viel geen ruk te beleven, vooral niet voor de jeugd, gemeenschapsgevoel en creativiteit waren ver te zoeken, iedereen hield zijn mond, niemand had kritiek. Maar toen kwam dat blaadje, en kijk aan: de buurtbewoners begonnen zich te roe- ren, schreven op wat hun wensen waren, kwamen met initiatieven.

Ik wil maar zeggen: of het nou om een buurt, een vereniging, een partij of een socië- teit gaat – noem maar op - een blaadje brengt het nodige elan, geeft kleur, zorgt voor verbinding, haalt ongekend talent naar boven, laat het bloed lekker doorstromen bij een club.

Wat dat betreft leed De Kring, sinds de opheffing in 2019 van de papieren cir- culaire, een beetje aan bloedarmoede. Temeer omdat er – anders dan in die stenen woestijn van mijn jeugd – op onze club zoveel dingen gebeuren en gebeurden waar- over in woord en beeld kleurrijk te berichten valt.

Dus wat was deze redactie blij toen het bestuur zei dat er weer geld was voor een professioneel vormgegeven blaadje, een krant die alle leden voortaan zelfs elk kwar- taal per post thuis bezorgd krijgen. Hopelijk is dat laatste ook een stimulans om je stoel uit te komen en er zelf aan mee te werken.

Intussen presenteert de redactie met gepaste trots het eerste nummer van De KringKrant, dat van alle kanten swingt, zie Benjamin Herman; dat zelfs een inter- nationaal tintje heeft, zie de rubriek Buitenpost; waarin het behoorlijk spoken kan, lees Maria Kleine-Gartman; dat een keur aan columnisten en cartoonisten aan zich verbindt; dat de geschiedenis induikt aan de hand van foto's van fotografen die lid zijn van onze club.

Wat een rijkdom! Hoera het is lente, aan onze honderd jaar oude boom bloeit een nieuw blaadje.

Ad Fransen

Onder ons

We stonden te dansen tussen de bar en het biljart, vrijdagavond op De Kring. We zongen mee met de hits, opgezweept door bier en broeierige blikken. We brulden in elkaars oren over niets dat er echt toe deed, maar dat ons voorkwam als uiterst belang- wekkend. Kortom, we waren onder ons. We dansten als in de eigen huiskamer: stoelen en tafels aan de kant, spontane feestjes zijn het leukst. Met vrienden, familie en de burens, laten we het leven vieren zolang het kan.

Harde las. Nu staan de urn en de foto op het biljart. De bar is bezaaid met kopjes koffie. Op de dansvloer staan stoelen netjes in het gelid. Familie, vrienden en de burens zitten daar, de blik neerwaarts gericht, op een bemoedigende knik voor de weduwe na. Vandaag is er niemand die brult, want wat moet je zeggen? Ook nu zijn we onder el- kaar en we vieren het leven, maar dan anders, want zonder een van ons.

Jean Pierre van de Ven

Feuilleton

De Contemplaties van Maria Johanna Kleine-Gartman

Aflevering I: Het Spook van de Schouwborg

De lezer gegroet!

Velen van U kennen mij niet of nauwelijks. Sommigen van U verkeren zelfs in de waan dat ik niet existeer. Zij menen dat het kleine gedeelte van het Leidscheplein waar Uw Sociëteit zich bevindt, is vernoemd naar ene Gartman, bij voorbeeld mijn vader, die toneelspeler en balletdanser was. Er zijn zelfs ignorante lieden die denken dat er in onze stad ook een Grote Gartman-plantsoen bestaat. Welnu, ik ruim deze misverstanden staandevoets uit de weg.

Uw partje Leidscheplein heeft zijn naam te danken aan mij, gevierd Toneelspeelster ten huize van de Amsterdamse Stadschouwborg, schuin tegenover uw Lokaal. Ik was gehuwd met Leonard Kleine, een violist die ook aan de Schouwborg was verbonden.

Dat wil zeggen, om nog een malentendu uit de wereld te helpen, wij waren gelieerd aan de mooie oude Schouwborg van De Witte uit de Fransche Tijd, bijgenaamd 'De Houten Kast', die tot ieders verdriet in 1890 is afgebrand, niettegenstaande het gebouw in 1872 van stenen buitenmuren was voorzien.

Het is honteus dat hiervoor het neorenaissancistische, neobarokke Monstrum voor in de plaats gekomen waar U thans uitzicht op heeft vanaf uw riante Balkon.

Na mijn verscheiden in 1885 had ik bepaaldelijk geen zin om bij mijn heer echtgenoot te blijven liggen in ons graf op de Oosterbegraafplaats. Daarom nam ik mijn intrek in een verborgen Torenkamertje in mijn oude Komedie. Het had een raampje dat uitzicht bood over het Plein, een magisch venster dat altijd over het hoofd is gezien.

Ergerlijk was wel, dat ik na de brand van 1890, die mij, als onstoffelijke verschijning, ontegenzeglijk niet kon deren, moest wachten tot ik in 1894, in het Monstrum een gelijkwaardig Torenkamertje met verdoken venster op de bovenste verdieping had geconfisqueerd.

Ben ik het Spook van de huidige Schouwborg? Men zegt het, ik doe er het zwijgen toe.

Maar veroorlooft U mij nu eerst enige ontboezemingen over mijn notabele aardse leven, dewelke U wellicht meer inzicht verschaffen in mijn intrigerende persoon.

Ik aanschouwde het levenslicht in het Haagje, op de laatste dag van het jaar 1818. Nadat ik als meisje al onderricht had ontvangen van mijn beroemde grootvader, de gerenommeerde toneel-docent Johannes Jelgerhuis, bleek ik ook bijzonder getalenteerd te zijn als pantomimespeelster. Na korte tijd deze professie te hebben uitgeoefend, werd ik in 1834 uitverkoren tot élève aan de Schouwborg van De Witte, en reeds twee jaar nadien kreeg ik daar mijn contract als volslagen actrice. Een heuglijk moment, en een fraaie gelegenheid daarenboven om een echtverbintenis aan te gaan met mijn adorabele fiancé Leonard. Hij telde 18 jaren, ik bijkans ook.

Bouwtekening van de percelen Kleine-Gartmanplantsoen 7-9 ten behoeve van de samenvoeging door Jan Former van twee oude panden die doorliepen tot aan de Korte Leidsedwardsstraat, in 1917. Het oude stuk Lijnbaansgracht was in 1910 gedempt en plantsoen geworden. (Stadsarchief Amsterdam.)

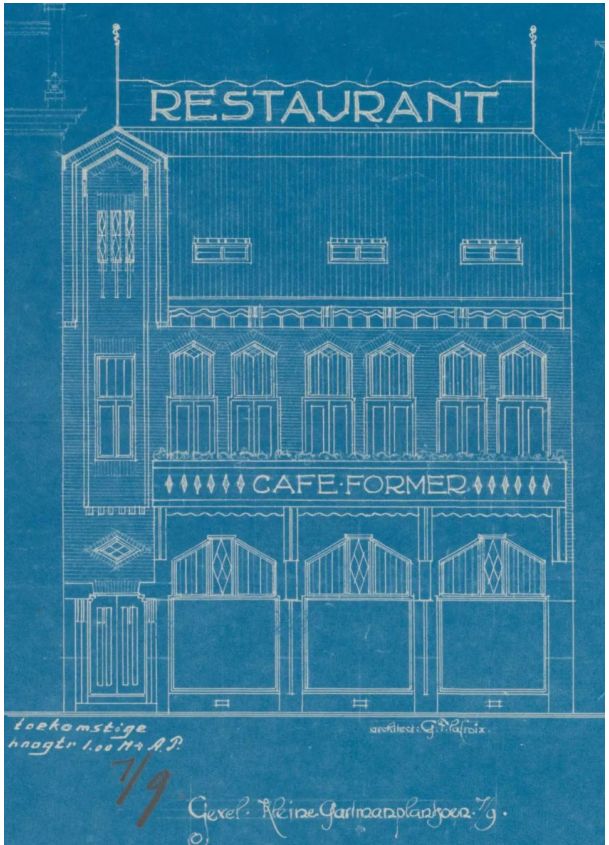
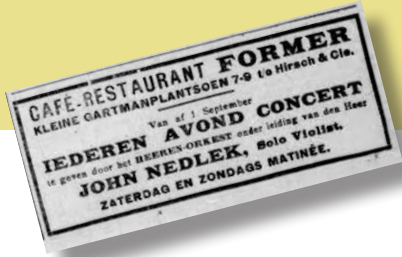

Foto C. Marcussen

Schouwborg 'De Houten Kast' op het Leidseplein, daterend uit 1774, waar in 1894 het 'Monstrum' is verrezen. Links de Leidse Poort (1664 – 1862). De houten buitenmuren van de Schouwborg moesten worden opgevuld met zaagsel omdat de klokken van de poort elk kwartier werden geluid en de muren niet bestand bleken tegen de trillingen. (Ingekleurde ets van Pieter Fouquet, 1783.)

Het was echter ongemeen grievend dat mijn dramatische qualiteiten in de Schouwborg gans niet op juiste waarde werden geschat. De oorzaak lag bij vier van mijn beroepsgenotes, allen voorzien van potsierlijke achternamen! Jacoba Naret Koning-Majofski, Louise Stoetz-Majofski, Mimi Engelman-Bia en Christina van Ollefen-da Silva gedroegen zich als snibbige vedettes, maar kregen wel de beste rollen toegestoken. Affront na affront viel mij ten deel!

Ik besloot mij te voegen bij de Salon des Variétés van de chique Fransoos Jean Eugène Duport, in de Nes. We speelden Vaudeville, en waren een duchtige concurrent van de onderwijl oudmodische Schouwborg. Al gauw vierde ik eclatante triomfen, bijvoorbeeld in 'Madeline, gravin en klompenmaakster' waarin ook mijn uitmuntende zangstem tot haar recht kwam.

Mettertijd zou ik naar de Schouwborg terugkeren, maar daaromtrent zal ik later verhalen. Nu dien ik eerst een geheim te reveleren. Na welhaast 140 jaren in een Torenkamertje had ik ik 'vrai dire' balen tabak van het inwendig contempleren van de wereld, en met name het Leidscheplein. Ik gevoelde mij allengskens te zeer solitaire.

Ik was dan ook verrukt door de kennismaking, kortelings, met de charmante Chef van uw nieuwe Courant, die mij – als bij uitstek deskundig op het gebied van het Leidscheplein en mijn eigen Plantsoen – vroeg om mijn verhelderend licht te laten schijnen over de geschiedenis van ditto Plantsoen en met name het duale pand genummerd 7 tot en met 9.

Wat zich daar niet allemaal heeft afgespeeld! Mij fascineert het allicht ten zeerste dat, nadat uw Sociëteit in 1930 definitief zijn intrek had genomen op het eerste verdiep, zovelen van mijn toneelcollegae, zowel vóór als na de Oorlog, na hunne performances de steile opgang naar boven braveerden, om zich te verpozen te midden van markante gelijkgestemden.

Uw Lokalen bevinden zich in een perceel dat in 1917 uit twee panden is samengevoegd door zekere Jan Former, die er ging wonen en er daarnevens een café, een restaurant en een biljartzaal in vestigde. Een strijkorkestje verzorgde iedere avond een concert. Rond 1919 diende het café ook als clublokaal van de U welbekende 'Football Club Ajax'. Toen de Club in dat jaar voor de tweede maal Nederlandsch Kampioen was geworden, werden de op Uw Balkon verzamelde Footballspelers door een menigte uitbundig bejubeld.

Eilaas, het noodlot sloeg tot tweemaal toe op nummer 7-9! De beklagenswaardige Jan Former overleed aldaar na de verbouwing, en zijn onfortuinlijke weduwe, die de nering had voortgezet, moest wegens bankroet in 1928 het perceel verlaten. Toen trad Heineken's Bierbrouwerij Maatschappij op de voorgrond. Voormaals was in 1922 uw 'Vereniging Sociëteit De Kring' opgericht.

Zoveel wetenswaardige ontwikkelingen ter contemplatie... Daar ga ik U de volgende keer mee plezierieren!

Was getekend, Uw Maria Johanna (Marie) K.-G.

Colofon

De KringKrant wordt gemaakt door:

Ad Fransen (hoofdredactie)
Tjadine Stheeman (redactie)
Jeroen Koolbergen (eindredactie)
Denise Ghering bno (vormgeving)

Aan dit nummer werkten mee:

Maarten Bertheux

Roel van den Ende

Ronald Hoeben

Lise van de Kamp

Marie Kleine-Gartman

Gabriël Kousbroek

Joost Nijsen

Marjoleine Oppenheim

Annemarie Oster

Ayal Pinkus

Reid, Geleijnse & Van Tol

Jean-Pierre van de Ven

Marina de Vries

Machiel van der Woude

De redactie behoudt zich het recht voor om aangeboden artikelen of ingezonden brieven te weigeren, te redigeren en/of in te korten.

Deadline kopij voor het nummer van september 2023: 1 juli.

Bijdragen naar:

ad.fransen@planet.nl en
jeroen.koolbergen@xs4all.nl.

De KringKrant is een uitgave van

Vereniging Sociëteit De Kring
Kleine-Gartmanplantsoen 6-9
1017 RP Amsterdam
Telefoon 020-623 69 85

Email: info@kring.nl

Website: www.kring.nl

Openingstijden:

Maandag t/m donderdag
16.30 tot 01.00 uur

Vrijdag
16.30 tot 03.00 uur

Zaterdag en zondag
uitsluitend op afspraak.

Het restaurant van De Kring is geopend van:

maandag t/m vrijdag
vanaf 18.00 uur.

In het weekend
uitsluitend op afspraak.

Zusterclubs:

Internationaal Perscentrum
Nieuwspoort, Den Haag

Pulchri Studio, Den Haag

(tonen van Kring-ledenpas is voldoende)

The United Arts Club, Dublin

The Scottish Art Club, Edinburgh

Glasgow Art Club, Glasgow

The Foreign Correspondents Club,
Hong Kong

The Groucho Club, Londen

(bel eerst met De Kring of email naar administratie@kring.nl)

Druk: Zwaan Lenoir, Wormer

Oplage: 1500 exemplaren.

De KringKrant wordt per post toegestuurd aan de leden van Sociëteit De Kring en is niet in de handel.

De redactie heeft waar nodig alle mogelijke moeite gedaan om de rechthebbenden van het gebruikte foto- en illustratiemateriaal in deze krant te achterhalen. Wie niettemin meent rechten te kunnen doen gelden op enig materiaal kan contact opnemen met jeroen.koolbergen@xs4all.nl.

Benjamin Herman

Lekker toeteren

Al zeventien jaar is
op woensdagavonden
saxofonist

Benjamin Herman
te horen, te zien

op De Kring.

En nog steeds

heeft hij er zin in:

‘Op De Kring leer ik bij,
blijf ik in contact
met jonge jazzmuzikanten.’

Het liefst verblijft Benjamin Herman in Rotterdam, waar ook zijn vrouw woont. Maar in Amsterdam en omgeving valt er vaak veel te blazen, dus ontmoeten we elkaar in zijn pied-à-terre aan de kop van de Haarlemmerdijk. De inrichting van de bescheiden etage ziet er even opge-ruimd en onberispelijk uit als de bewoner zelf, die met zijn altsax bij voorkeur in scherp gesneden maatpakken het podium betreedt.

Liefde voor de muziek domineert de inrichting van zijn Amsterdamse appartement. Zo staat er, als je binnenkomt, rechts tegen de muur een zwarte Yamaha te fonkelen (‘Ik kan nauwelijks piano spelen, hoor, een paar akkoorden, meer zit er niet in.’), terwijl een groot deel van de ruimte onder de vensterbank dient als opslagplaats voor een in elkaar geschoven drumstel.

Dat drummen is een liefhebberij van vóór de saxofoon, zelfs van vóór de jazz: ‘Ik zat vroeger in een punkbandje - lekker alles eruit rammen als puber. Maar ik moest met drummen stoppen omdat mijn moeder ineens weigerde om me met dat grote drumstel in haar auto naar repetities te brengen. Ik heb een geweldige moeder, maar ik was stomverbaasd, echt teleurgesteld, dacht: dat doe je toch gewoon voor je zoon. Nee dus, en gelijk had ze, want daarvoor ben ik overgestapt op een instrument dat ik wel kon meenemen op de fiets.’

Aan de muisgrijze wanden hangen grote ingelijste foto’s van legendarische jazziconen, zoals Chet Baker en Ben Webster. En daar, zo’n beetje midden in de kamer, op een standaard, staat prominent zijn lievelingssax als een zwaan parmantig de kamer in te turen.

Het blijkt al een oud baasje, uit 1958, ooit van een Belgische sjacheraar gekocht met het verhaal dat Phil Woods er nog op heeft gespeeld.

‘Ik kwam Phil Woods ‘n keer tegen, liet hem mijn sax zien, maar die zei meteen: “Ik ken dat ding niet, nog nooit gezien.” Vond ik eigenlijk helemaal niet erg, want ik ben bijzonder gehecht aan deze saxofoon.’

Toch heeft deze favoriete sax geen koosnaam, en worden de kleppen niet eerst liefkozend gestreeld om ze goed te kunnen bespelen: ‘Aaien helpt echt niet. Om goed te kunnen toeteren moet je gewoon keihard studeren,’ zegt hij resoluut.

Foto Jonathan Herman

Ook lijdt Benjamin Herman niet aan saxofoonverzamelwoede, zoals een gewaardeerde collega van hem: ‘Ik heb genoeg aan een paar deugdelijke reserves voor het geval er eentje kapot gaat. Ik ben geen Hans Dulfer, die heeft thuis een hele molen vol staan met alleen al vijfenveertig tenorsaxofoons. Hij weet geloof niet eens wat hij er mee aanmoet. Komt omdat ook hij eigenlijk maar één lievelingsinstrument heeft.’

Benjamin Herman besteedt zijn geld liever aan een andere aberratie, lijdt aan een onverzadigbare zucht naar maatpakken, en wel van de fijnste stoffen, van de beste kleermakers. Trots troont hij me mee naar zijn walk-in closet, waar meer jasjes, vestjes en pakken hangen dan Hans Dulfer saxofoons bezit. Maar o jee, vanochtend een mot gezien, en het ongedierte valt nergens terug te vinden.

‘Ik ben al heel vroeg pakken gaan dragen om me te onderscheiden van de generatie vóór mij. In de jaren zestig en zeventig hadden ze in de Nederlandse jazz-scene nog liever lompen aan dan dat ze een pak droegen. Dat was een doodzonde, betekende een knieval voor de gevestigde orde. Maar in de jaren tachtig kwamen pakken op het podium terug via de popmuziek, de ska, zoals bij *The Specials of Madness*. Zo wil ik er ook uitzien, dacht ik. Ik wou me per se niet conformeren aan dat quasi slordige of hippie-achtige van al die oude jazzmuzikanten.’

Dus kun je Neerlands beroemdste jazzmusicus twee woensdagavonden per maand ook strak in het pak bewonderen op De Kring. Al zeventien jaar lang en nog steeds met evenveel enthousiasme en plezier. De Kring zou De Kring niet zijn zonder Benjamin Herman, en Herman zou Herman niet zijn zonder De Kring.

‘Ik vind het elke keer weer heerlijk om er te spelen. We worden als muzikanten uitstekend behandeld, en met Ralf als barman heerst er op die woensdagavonden altijd een enorm warm en gastvrij sfeertje. Vaak hoor ik van bezoekers: “Tjee, ik ben hier voor ‘t eerst, wist niet dat het zo geweldig is!” De Kring is echt een heel belangrijke plek voor mij.’

En dat terwijl je het al druk genoeg hebt. Je hebt een jazztrio, een kwartet, een bigband, je maakt soundtracks, doet jazzprogramma’s voor de NPO, de wekelijkse podcast *Get in vanuit De Kring*. Hoe speel je dat voor mekaar?

‘Gewoon in je agenda zetten, en het zit bij mij zo: als ik een dag niet speel voelt het alsof ik minder goed word, dus ik probeer zo veel mogelijk op te treden. De sessies op De Kring zijn voor mij een soort muzieklessen, ik haal er stukken op die ik moet oefenen. Soms sta ik zo te kloten dat ik de volgende dag meteen weet waar ik hoog nodig verder op moet studeren. En ik leer op De Kring niet alleen bij, maar blijf zo ook in contact met jonge muzikanten, met aanstormend talent.’

Word je wel eens weggeblazen door dat jonge spul?

‘Dat gebeurt regelmatig, en ik kan je verzekeren het is echt niet leuk om door een jong gastje opzij te worden gezet. Soms komt het gewoon hier op neer: je staat als oudere saxofonist regelrecht voor lul tussen een paar kinderen die veel beter zijn dan jij.

Misschien komen die gasten wel handenwrijvend naar Jazz op De Kring om Benjamin even een lesje te leren.

‘Ha, ha, moeten ze wel uitkijken hoor, ik ben niet voor één gat te vangen. En ik kan wel een stootje hebben, hè, ik ben nog alom present, doe en maak nog steeds best veel.’

Hoe kom je op De Kring terecht, wanneer speelde je er voor het eerst?

‘In 1990, via trompettist Evert Hekkema - die Chet Baker nog jaren in huis heeft genomen - en die met pianist Misha Mengelberg en drummer Harry Piller regelmatig concertjes organiseerde op De Kring. Misha zat echt aan de radicale improvisatiekant, maar toch kon ik het muzikaal heel goed met hem vinden.’

Probeerde hij je niet te over te halen naar het avant-garde-kamp met de piepie-knor-muziek van saxofonist Willem Breuker en consorten?

‘Nee, helemaal niet, want De Kring was de enige plek waar Misha graag bebop speelde en waar hij ooit heeft geswingd. Hij bekende mij: “Ik heb maar één keer van mijn leven geswingd en dat was tijdens een jamsessie op De Kring”.’

Is er veel talent voortgekomen uit de Kring-jamsessies?

‘Absoluut, ik noem voor de vuist weg een paar namen: een topgitarist als Reinier Baas, zanger/pianist Ruben Hein of altsaxofonisten Maarten Hogenhuis en Ben van Gelder. En niet te vergeten toetsenman en zanger Daniel von Piekartz met wie ik nog het mooie album *Trouble* heb gemaakt. Allemaal ooit een keer begonnen op De Kring.’

Zijn dat autodidacten die je noemt of komen ze van het conservatorium?

‘De meesten van het conservatorium.’

Even plagen: past dat wel bij elkaar, het brave conservatorium en de rauwe jazzwereld?

‘Ha, ha, nu spreekt de oude generatie met ingesleten meningen als dat jazz per se van de straat komt, vrij, rommelig moet zijn. Dat is waar ik als beginnening zelf voortdurend tegen aanliep: O god, die jongen zit op het conservatorium, die is veel te netjes, die mag niet meedoen. *Gedresseerde apen* noemde Willem Breuker ons.’

Hoe verzette jij je daar tegen?

‘Ik trok me er helemaal niets van aan, ik was nieuwsgierig naar elke soort jazzmuziek. Zo ben ik nog steeds: postmodern, eclectisch, ik luister en speel graag alles. Ik vind het voor mijn idioom belangrijk om in verbinding te staan met de geschiedenis, de traditie. Je moet je klassieken kennen, maar er niet in blijven hangen.

Veel nieuwe muzikanten - ook tegenwoordig - wringen zich vaak in allerlei bochten om ergens bij te horen, in een stro-

Woensdagavond live Jazz op De Kring.

ming te passen, ik heb daar niet zo’n last van, heb nooit ergens bij willen horen.’

Wat zeg jij tegen dat soort jonge muzikanten?

‘Niks, ik zeg helemaal niks, tegen niemand. Er bestaat niets vervelenders dan een oudere saxofonist die tegen een jonge collega gaat zeggen hoe hij moet spelen. Ik geef les op het conservatorium in Den Haag en dan leg ik wel uit dat het handig, nuttig is om zelf dingen te maken, muziek te schrijven. Hoe jonger je daarmee begint hoe eerder je een herkenbare carrière opbouwt.’

Hoe vernieuwt een muzikant van alweer 55 zichzelf, hoe blijft hij in de aandacht?

‘Ik probeer veel albums te maken, veel samenwerking te initiëren. Dat is vaak kiezen trekken, het kost een hoop energie. Maar mijn drive is veranderd, ik ben niet meer zo onstuimig, mijn spel is meer ontspannen, mijn timing veel beter. Als je jong bent is het erg leuk om iedereen weg te toeteren, maar nu hoef ik niet meer zo nodig de hele tijd op de apenrots te zitten.’

Hoe blijf je op de been in het toch best zware, veelal nachtelijke muzikantenbestaan? Drank, drugs, komt dat er nog aan te pas?

‘Ik ben nergens vies van, hoor, maar ik ben nooit een grootverbruiker geweest zoals Chet Baker of Charlie Parker. Dat waren geniën, die hoefden niet te studeren, die bleven goed spelen, hoeveel dope ze ook gebruikten. Ik heb er, zeg maar, altijd voor gezorgd dat de secundaire arbeidsvoorwaarden niet belangrijker werden dan de muziek. Trouwens, vergeet niet: Parker en Baker, die gebruikten de dope ook om zich af te sluiten van alle ruis, het gezeik van het artiestenbestaan.

Herken je daar zelf iets in?

‘Er is een tijd geweest dat ik vanwege de stress, de beslommeringen ’s middags thuis al met een blowtje begon. Dat ging dan door met een blowtje in de bus... een blowtje tijdens het soundchecken... na afloop nog ‘n blowtje bij het signeren van albums... ten slotte thuis nog een blowtje voor het slapen gaan.’

Hoe kijk je op die periode terug?

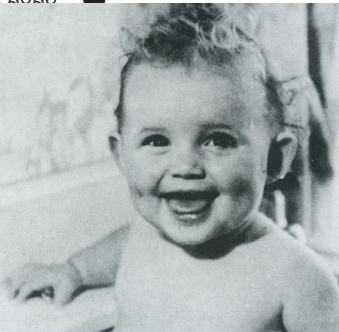
‘Ha, ha, ha... echt... ik kan me er niets meer van herinneren. Maar het heeft me tijdens lange tournees vast door veel sleur en stress geholpen. Kijk, hoe langer je met elkaar toert, hoe meer je op elkaar gaat letten. Ik kan je verzekeren: voor sommige muzikanten is het al een uitstekende reden om aan de heroïne te gaan wanneer er iemand in de band zit die voortdurend met zo’n irritant sissend geluid zijn tanden loopt leeg te zuigen.’

Tot slot, daar ben ik altijd benieuwd naar bij elke artiest: zijn er nog rituelen voordat je het podium opstapt?

‘Nee man, ben je gek, ik haat het als bandleden voordat ze het podium opgaan met elkaar gaan knuffelen, yellen, of met z’n allen gaan bidden... vreselijk! Hoewel, nu je het vraagt, ik ging op tournee met Dr. John the Nighttripper en toen was er vóór elk optreden een groepshug. Eerst had ik daar helemaal geen zin in, maar later dacht ik: jij bent niet voor niets doctor en nog wel Dr. John... vooruit, niet zeiken, als jij het zegt, doctor, dan doe ik het toch!’

Ad Fransen

Column

Annemarie Oster

Voorwoord

Omdat ik vrees na mijn dood niet interessant genoeg te worden bevonden voor een biografie, heb ik gemeend er zelf een te moeten schrijven.

Want, hoewel stipje in het heelal, een mens vindt niemand interessanter dan zichzelf.

Prettige bijkomstigheid is dat ik nogal schaamteloos ben in het beschrijven van mijn grillige levensloop.

Door omstandigheden die in deze autobiografie aan bod zullen komen, kwam ik zowel in mijn jeugd als later in zeer uiteenlopende milieus terecht.

Met het gevolg dat bijna nog boeiender personages dan ikzelf mijn pad kruisten. Niet in de laatste plaats een stoet mensen van de mannelijke kunne.

Van mijn vader tot en met mijn kleinzoon.

MIJN MANNEN
AFLEVERING 1:
1942, Guus Oster

De eerste man die in mijn leven verscheen was mijn vader, gebogen over mijn kraamwieg in de Emma Kliniek op Scheveningen. Mijn ouders zaten destijds bij het Haagse Residentietoneel.

Van deze eerste ontmoeting kan ik me natuurlijk niets herinneren, maar mijn moeder (Ank van der Moer -red.) wist nog heel goed hoe ‘vreselijk vervelend je vader was’.

Dit inconveniënt onthulde ze me toen ze allang van hem was gescheiden. Tijdens zijn vluchtige kraambezoekjes ‘flirtte hij met de verpleegsters en besteedde nauwelijks aandacht aan jou!’

Of zij zelf als kersverse moeder naar behoren door hem werd vertroeteld zei ze er niet bij. Op dat moment was die baby, die per ongeluk in haar buik terecht was gekomen, en die ze - zwierig als ze was- in een wip ter wereld had gebracht, het belangrijkste: ‘Ik was gewoonweg verliefd op je!’

Het was een van de weinige keren dat ze zich over mijn vader heeft beklaagd. Doorgaans trok ze, als die dekselse Guus ter sprake kwam, een ironisch mondje alsof het over een ondeugende zoon ging die het nu eenmaal niet kon helpen dat hij zo ondeugend was.

Drie jaar lang zijn we in Den Haag blijven wonen. Het was oorlog, en niet zo’n beetje ook. In 1942, mijn geboortejaar, ging het pas goed los met alle gruwelijkheden, maar daarvan had ik allemaal geen weet. Het heeft lang geduurd voor ik erachter ben gekomen wat zich in mijn baby- en peuterjaren aan mensonterends heeft afgespeeld.

Als opgroeiend kind kreeg ik van mijn moeder alleen verhalen te horen over hongertochten, fietsen met houten banden, bombardementen en hoe mijn vader, verkleed als vrouw met een doekje om zijn kop, de Arbeidseinsatz te slim af was. Ook schijnt hij zich, zijn tengere gestalte plat op de grond, onder de lift te hebben verscholen.

Luxeproblemen, vergeleken met wat anderen in die tijd moesten doorstaan. En met, in mindere mate, nog weer anderen, die in het verzet zaten of onderduikers herbergden.

Zoals mijn toekomstige pleegouders Heit en Mem; ze kwamen uit Friesland, maar woonden in Eindhoven. Heit werkte toen nog bij Philips. Als mijn ouderpaar het toneel op moest en ik bij het echtpaar en hun twee zoon-tjes werd ondergebracht, was ik niet de enige logé, zoals later tot me is doorgedrongen.

Nog zie ik ze zitten, ineengedoken bij de potkachel: mijn pleegouders en hun beste vrienden, tante Ro en oom Ron. Iedereen keek somber, maar zodra ik in hun vizier kwam, werden er gauw grapjes gemaakt.

Die twee waren niet gewoon op bezoek, dat zag ik heus wel. Vaak hadden ze pyjama’s aan met een trui eroverheen en een deken over hun benen. En ik heb ze nooit

In deze rubriek geven we een inkijkje in het leven van Kringleden die meer dan vijftig kilometer buiten Amsterdam wonen, de zogeheten buitenleden.

Voor het eerste nummer trappen we af met Annemarie de Jong en Paul Weijenberg, die sinds 2018 semipermanent in het Spaanse Málaga wonen. 'Als er hier al een Kring bestond, zouden we gewoon nooit door de ballotage komen.'

Annemarie de Jong (63)

Was tv-journalist, geeft nu media- en diversiteitstrainingen.

Paul Weijenberg (68)

Was eigenaar van Desmet Studio's in Amsterdam, heeft nu zijn eigen muziekstudio (www.risuen.es).

Annemarie en Paul zijn sinds 1986 samen en hebben twee dochters, Sophie en Eva (30 en 28).

Annemarie Oster en haar moeder
Ank van der Moer

de buitendeur zien binnenkomen noch uitgaan; kennelijk sliepen ze, woonden ze ergens in huis. Maar waar? Niet op de verdieping waar de familie sliep: Heit, Mem, de jongens en ik.

Ook herinner ik me - vlak na de oorlog - hun vijfjarig dochttertje Judith, dat op een ander adres had gelogeed dan haar ouders. Ze vertelde me dat de burens 'hadden geklikt' en dat ze was weggestuurd 'naar een heel naar kamp', maar gelukkig was ze weer teruggekomen. Ik weet nog dat ik mijn nieuwe, iets oudere speelkameraadje complimenteerde met haar mooie zwarte krullen.

'Ja, eerst was ik helemaal kaal.'

Mijn ouders deden niet aan onderduikers. Ze hadden wel iets anders aan hun hoofd: iedere avond op het tooneel staan. Brood op de plank. Ik was dan ook een beschamend weldoorvoede peuter. Later heb ik er in linkse kringen nogal eens last van gehad dat mijn moeder zich voor het culturele karretje van de bezetter heeft laten spannen. Hoe mijn vader zich aan die Kultuurkamer heeft weten te onttrekken, of bewijzen van een scheve schaats heeft verdonkeremaand, weet ik niet. In tegenstelling tot mijn moeder die na de oorlog drie maanden werd geschorst, is hij meteen weer aan de slag gegaan. Terwijl zij door dapperder collega's met de nek werd aangekeken (maar na die drie maanden wilden de meesten gek genoeg maar al te graag weer met haar spelen), liep hij onbekommerd fluitend over het Leidseplein en..... Dekselse Guus.

Jullie wonen sinds vijf jaar min of meer permanent in Málaga. Hoe zijn jullie daar beland?

Paul: 'Annemarie kijkt sinds ik haar ken op vakantie altijd in kastjes van makelaars, maar ik heb een huis in het buitenland toch nog vijftwintig jaar kunnen affhouden. In 2011 wilden we in februari een paar dagen naar de zon en dat werd toen een tripje Málaga. Sindsdien zijn we daar een paar keer per jaar naartoe gegaan om alle seizoenen mee te maken. In 2013 vonden we een villa met geweldig uitzicht op de stad en de Middellandse Zee. Die hebben we vijf jaar gehuurd om het eens te proberen. Uiteindelijk hebben we er een huis gekocht en dat helemaal naar onze eigen smaak verbouwd. Sinds ik mijn bedrijf drie jaar geleden heb verkocht, probeer ik zoveel mogelijk hier te zijn.'

Annemarie: 'Ja, dat klopt, zo lang we bij elkaar zijn zeur ik hem al de oren van het hoofd voor een plek buiten Nederland. Málaga is een leuke, echt traditioneel Spaanse stad. De hipheid zoals in Barcelona is hier nog ver te zoeken, maar daarvoor hebben we Amsterdam. We wonen in de visserswijk El Palo, waar niemand Engels of een andere buitenlandse taal spreekt, dat zegt wel iets over de authenticiteit.'

Wat missen jullie het meest aan Amsterdam en wat juist helemaal niet?

Annemarie: 'Ik mis de verscheidenheid aan winkels en aan mensen. En ik vind het fijn om in mijn eigen taal theater of een film te zien. Maar ik mis vooral mijn vrienden en vriendinnen, en jullie natuurlijk van De Kring.'

Paul: 'Ik mis behalve mijn familie en vrienden helemaal niets in Málaga. Ik heb vroeger altijd gezegd nooit weg te zullen gaan uit Amsterdam, maar daar ben ik dus op teruggekomen. Met al die drukte was de lol er wel een beetje af. En de meeste vrienden komen elk jaar wel een keer in Málaga langs. Verder hebben we nog een relatief klein appartement in Amsterdam waar je nogal op elkaars lip zit. Hier in Málaga hebben we een ruim huis met een tuin en daaronder een grote muziekstudio waar ik de dingen kan doen die ik leuk vind, zoals zelf of met lokale of Nederlandse muzikanten muziek opnemen.'

Bestaat er in Málaga zoiets als De Kring? En zo ja, zouden jullie daar dan lid van worden of hebben jullie genoeg aan het uitgaansleven in Málaga?

Paul: 'Málaga is een stad met ruim 600.000 inwoners, dus er is in de stad en de omgeving genoeg te beleven. We wandelen en reizen veel door het oneindig grote Spanje, en je bent ook zo in Marokko. In het begin had ik wel behoefte aan een Kringachtige gelegenheid of aan een Paradiso of Melkweg. Die laatste begin ik hier nu wel

te ontdekken, maar een Spaanse Kring zou voor mij nooit werken. Om te beginnen spreek ik alleen maar bouwmarkt-Spaans, maar we blijven natuurlijk ook gewoon *guiris* (spottende term voor buitenlandse toerist – *red.*), en zullen er nooit echt bij horen. Als er hier al een Kring bestond, zouden we gewoon nooit door de ballotage komen.'

Hebben jullie een eigen vriendenkring van 'locals' opgebouwd of vallen jullie voornamelijk terug op Nederlandse vrienden en kennissen die op bezoek komen?

Annemarie: 'We hebben inmiddels een behoorlijke groep vrienden die in Málaga woont. We padellen twee keer per week met elkaar, en dan zorgt voor Paul voor de *afterdrinks*. En er wordt best wel veel gefeest. Ook vanuit Nederland komt er een onbedwingbare stroom met vrienden. We zijn er streng in geworden, Paul zegt altijd logeren prima, maximaal drie dagen, twee nachten, en jezelf vermaken.'

Paul: 'Door de taalbarrière heb ik weinig Spaanse vrienden, ik moet het hebben van Spanjaarden die Engels spreken en dat zijn er niet zoveel. Zoals gezegd komen vrienden uit Nederland vaak langs, een aantal heeft hier ook iets gekocht. En inmiddels hebben we een grote Nederlandse

vriendenkring die hier permanent woont. Die groep bestaat enerzijds uit *pensionistas* zoals ikzelf en anderzijds uit avonturiers die alles in Nederland achter zich hebben gelaten en hier voornamelijk van het toerisme leven. Sociaal gezien kom ik hier gelukkig niets te kort.'

Voelen jullie je daar helemaal thuis inmiddels of is er een mogelijkheid dat jullie toch weer terugkomen naar Nederland?

Annemarie: 'Ik ben nog regelmatig in Nederland voor werk of voor familie- en vriendenaangelegenheden, maar ik vind het ook heel prettig om daarna weer terug te gaan naar Málaga. Het fijne hier is dat je alles bij de hand hebt. Je hoeft maar even de stad uit te gaan en je zit al in prachtige natuur of in een van de traditionele witte dorpen. En daar word ik erg gelukkig van.'

Paul: 'Ik voel me hier helemaal thuis, maar in Amsterdam net zo goed. Toen we hier tien jaar geleden naartoe verhuisden vroeg ik aan de verhuizer of het niet vervelend was om altijd leeg terug te moeten rijden. Dat is niet het geval. Uiteindelijk blijken de meeste bejaarden weer terug te willen naar hun geboorteland, al was het maar om er dood te gaan. Op de terugweg zit die verhuishwagen dus bijna altijd vol. We zullen het zien.'

Tjadine Stheeman

De DampKring

Hans Brinkman en Harry de Winter bij Ruigrok drukkers met Harry's prent.

Hans Brinkman: een levenskunstenaar pur sang

Op 28 januari 2023 is Hans Brinkman in Mexico-Stad op tachtigjarige leeftijd overleden. Dit na een lang en gelukkig verblijf met zijn vriendin Mariet Doorten in Mexico. Op de laatste dag van hun vakantie werd een hersenbloeding Hans fataal. Het bericht van zijn plotseling overlijden kwam hard aan bij de vele vrienden van Hans, natuurlijk ook op De Kring, waar hij al vanaf 1970 lid van was. Tot 1989 samen met zijn vriendin en latere echtgenote Jacqueline de Jong, die hij eind jaren zestig in Parijs heeft leren kennen. In 1989 komt er een eind aan deze relatie, maar de samenwerking met Jacqueline duurde zijn hele leven voort.

Begin jaren zeventig bekwaamt Hans zich in het etaleren van kunstobjecten en decorbouw. Hij heeft er echt talent voor. Bij kunstcentrum Pander in Den Haag organiseert hij in die tijd regelmatig exposities. In 1974 begint hij, met medewerking van Jacqueline, Galerie Brinkman, eerst op Herengracht 148, daarna op Oude Leliestraat 12, Kerkstraat 104 en Rozenstraat 59. In ruim twintig jaar exposeert Hans op indrukwekkende wijze het werk van een groot aantal bekende kunstenaars, maar toont bewust ook regelmatig werk van minder bekende namen. De exposities worden zeer zorgvuldig opgezet, meetstal inclusief een catalogus, de maandelijkse openingen zijn een feest voor de bezoekers, en zijn kunstenaars komen niets te kort. Hans ontpopt zich in die jaren tot een perfecte gastheer. Hij beschikt daarenboven over een tomeloze energie en brede blik, en is zeer actief in de Amsterdamse, landelijke en internationale kunstwereld. Zo organiseert hij kunstbeurzen en exposities, is in 1984 medeoprichter van de KunstRai en vervult een belangrijke bestuurlijke rol bij de Vereniging van Nederlandse Galeriehouders. In de jaren negentig maakt de galerie een tijdje plaats voor Café de Laurierboom in de Jordaan, waar ook veel Kringleden kwamen.

Als Hans lid wordt van De Kring is de sociëteit een groot familiegebeuren, waar vooral veel aandacht is voor spelletjes. 'Er wordt geschaakt, gebiljart, gesjoelbakt, gepokerd, gebridget, getafelvoetbald, gestoelendanst en geflipperd dat het een lieve lust is.' (In *Intieme kring*, Annemieke Hendriks, blz. 162). Hans moet zich als een vis in het water hebben gevoeld, want kaart- en andere spelletjes doet hij maar al te graag, en hij is er ook erg goed in. Een betere toeper was er niet. Al snel maakt hij deel uit van de groep biljarters die zich iedere week op De Kring verzamelen voor een partijtje Kringbiljart of voor een onderling biljarttoernooi, waar Hans, met zijn fantastische keuvoering, regelmatig met partner Jan Paul van Eendenburg voor de prijzen gaat. Ook voor het biljarttoernooi in 2023 had hij zich weer ingeschreven. Eén keer in de maand maakte hij op De Kring deel uit van de Pokerclub, en dat vijftien jaar lang. En toen enkele jaren terug de Jeu de Boules Kring het levenslicht zag, waren Hans en Mariet, met regelmaat én succes op de vrijdagmiddag van de partij op het Museumplein. En daarna natuurlijk eten op De Kring. Net als met de vrienden van de Maandagtafel en met de Rebellen, een andere eetgroep, op de vrijdagavond.

Maar De Kring biedt veel meer dan spelletjes. Zo bestaat er al ruim twaalf een fotoclub, waarvan Hans, als enthousiast fotograaf, vrijwel vanaf het begin een actief lid was. Ongetwijfeld zullen heel wat foto's van Hans die hij maakte tijdens zijn buitenlandse reizen daar besproken zijn. In het bijzonder de door hem gefotografeerde deurkloppers, die in 2016 zijn tentoongesteld in het Kringrestaurant. Hans maakte, ten behoeve van de catalogus, ook de foto's van de kunstwerken die ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van De Kring zijn geëxposeerd, onder de titel 'Kring Iconen'. En verstrekke de samenstellers van deze mooie expositie, Martha Visser en Hester Jenkins, veel informatie over de kunstenaars op De Kring. Niemand die daar meer van op de hoogte was dan hij.

Begin van deze eeuw ging toenmalig Kringdirecteur Jeron Halewijn op zoek naar een nieuwe, ambitieuze kunstcommissie, omdat de vorige commissie uit elkaar gevallen was. Jeron benaderde Hans, die zijn galerie net aan het Stedelijk Museum had verkocht. Die vestigde er Bureau Amsterdam: een initiatief dat podium biedt aan actuele Amsterdamse kunst. Hans had veel zin in de nieuwe klus, en samen met de kunstverzamelaars Marijke Michel en Otto Schaap, ging de commissie voortvarend en met veel enthousiasme aan het werk. Jeron zal beslist geen spijt hebben gehad van zijn verzoek, want deze kunstcommissie, waarin Otto tussentijds werd opgevolgd door kunstenaar Martyn Last, heeft gedurende vijftien jaar fantastisch werk geleverd, met veel gevarieerde exposities op hoog niveau, van bekende kunstenaars, vaak ook van buiten De Kring, waarmee Hans nauwe contacten onderhield. Bijzondere aandacht heeft de kunstcommissie voor de Kringprent, ooit bedacht door Tom Rooduijn, de toenmalig hoofdredacteur van het Magazine van De Kring. De opzet was om de cover van het Magazine te laten ontwerpen door een kunstenaar en het origineel vervolgens in een beperkte oplage te verkopen aan de leden van De Kring. Toen Hans in 2020 het Kringprentstokje overdroeg aan Remko Spaan, hadden sinds 2014 maar liefst 34 Kringprenten het levenslicht gezien. Bij het 100-jarig bestaan van De Kring is dit aantal opgelopen tot 46, en wordt het idee geboren om al deze Kringprenten ten toon te stellen op De Kring. Maar hoe doe je zoiets, zeker als de originele rol met prenten zoek blijkt te zijn? Goede raad is duur, maar uiteindelijk hakt Hans de knoop met financiële steun van de Kringdirectie door, en laat een nieuwe rol printen met behulp van de legendarische piëzografie van Bernard Ruijgrok. Het resultaat is prachtig. Schitterend door Hans opgehangen, hebben de Kringprenten ruim een maand de salonwand gesierd tijdens het jubileum, en zo het 100-jarig bestaan van De Kring op onvergetelijke manier luister bijgezet.

Die bijzondere wand met Kringprenten is, zo blijkt nu, een buitengewoon afscheidscadeau van Hans aan De Kring, de sociëteit waar hij al zo lang en graag kwam en waarvoor hij zich met hart en ziel heeft ingezet. Goedlachs, innemend en sociaal als hij altijd was, had Hans veel vrienden op De Kring die hem zeer zullen missen. Dat bleek ook bij tijdens de herdenkingsbijeenkomst voor Hans op 18 maart jl. op De Kring, die zeer druk bezocht was. Een herdenking met prachtige verhalen, die onderstreepten hoeveel waardering Hans genoot en hoe geliefd hij was in brede kring. Eeuwig jong, was hij levenskunstenaar pur sang, een man om van te houden.

Machiel van der Woude (Rebel)

Harry de Winter (1949-2023) 'Commandeur in de Kringorde van de Laatste Cent'

Op 7 maart overleed Harry de Winter, die al enige tijd aan een ongeneeslijke ziekte leed. Alle belangrijke media besteedden direct uitgebreid aandacht aan het verscheiden van deze even kleurrijke als succesvolle en invloedrijke producent, programmamaker, presentator en kunstenaar.

Hij was ook erelid van Sociëteit De Kring, waarvan het voortbestaan midden jaren negentig vanwege ernstige financiële problemen twijfelachtig was, tot De Winter en Bob Meijer het initiatief namen tot een meerjarige reddingsactie.

'Het is erop of eronder wanneer Rien Bazen, inmiddels Kring-voorzitter, op een mooie nazomeravond van 1995 Harry de Winter tegen het lijf loopt,' schrijft Annemieke Hendriks in haar Kring-geschiedenis *In intieme kring* (2007). 'De Winter zoekt naar een geschikte plek om privé en zakelijk uit te gaan. Dat voert naar een gedroomde Kring.' Daarbij was de befaamde Londense club The Groucho een stralend voorbeeld, herinner ik mij ook persoonlijk; Harry sprak in 1996 en 1997 verkennend met veel mensen die lid waren of volgens hem moesten worden, zoals ook uitgevers. Hij was een romanticus, of zoals hij zelf zei 'iets tussen Kuifje en een querulant in', maar ook een ervaren ondernemer die het Kring-schip weer op volle zee wilde brengen.

Dat deden De Winter en Bob Meijer door stevige financiële injecties, voor aflossingen van steeds ongeduldiger crediteuren, maar ook een grote verbouwing, waarbij zij een tegenprestatie vroegen in de vorm van rente op een miljoenenlening.

Volgens Harry's goede vriend sinds hun studententijd, Roel van den Ende (1946), gaf Bob Meijer in zakelijke investeringen de maat aan, met Harry in zijn kielzog. 'Toen die deal eenmaal rond was, inclusief de rentebetaling,' zegt Roel desgevraagd, 'liet Harry het los. Maar hij hoorde graag via mij en onze goede vriendin en medebestuurslid Jeannette Smit hoe het ging op De Kring.'

De betrokkenheid van Meijer en De Winter groeide uit tot een ondernemersavontuur dat een aparte geschiedschrijving verdiende, en inderdaad kreeg, in 2017, in de vorm van de spannende reconstructie van Rudie Kagie, *De laatste cent*. Hoe de Amsterdamse sociëteit De Kring het millennium overleefde.

Want door opeenvolgende tegenvallers kon de lening van De Winter en Meijer niet als bedoeld in 2006 worden afgelost, maar pas tien jaar later. Dat gelukzalige moment werd door de toenmalige, eerste echte Kring-directeur Jeron Halewijn aangegrepen om de twee reders te bevorderen tot 'Commandeur in de Kringorde van de Laatste Cent'.

Harry Winter bleef tot het laatst, met Bob Meijer, die tegelijk met Harry tot erelid was benoemd, betrokken bij het reilen en zeilen van onze sociëteit, die zonder hen niet de club zou zijn geweest en gebleven die vorig jaar het eeuwfeest kon vieren, en waarvan de leden nog jaren kunnen genieten. 'Als hij niet in Frankrijk, Spanje of Bonaire was, maar gewoon in Amsterdam, sprak hij nog altijd geregeld met vrienden af op De Kring,' vertelt Roel, die met Harry en anderen ooit een reisbureau voor De Derde Wereld oprichtte, en betrokken was bij producties van Harry's IDTV, zoals midden jaren tachtig 'Hollandse nieuwe', van en over jongeren met een migratieachtergrond.

Hoewel iedereen wist van Harry's ziekte zag niemand volgens Roel aankomen dat het opeens zo snel bergafwaarts zou gaan. Harry zal zich kunnen vinden in wat we al bij zijn overlijden in een Nieuwsbrief aan de leden schreven: 'Bedankt, Harry. Als iemand uit onze mooie kring mag rusten op zijn lauweren, ben jij het wel.'

Joost Nijsen
Voorzitter van Sociëteit De Kring

In Sociëteit De Kring gold een streng fotoverbod, maar toen ik ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan in 1982 na jaren de trap weer eens beklom, genoot ik een tijdelijke ontheffing, omdat ik in de Haagse Post met een artikel en een foto stil stond bij het jubileum.

Een decennium eerder had De Kring voor mij nog de magie gehad van het onbekende. Er zou geschreeuwd, gevochten en met barkrukken gegooid worden door zowat iedereen die tot de beau monde behoorde. Het enige frontbericht uit de eerste hand kreeg ik van Theun de Winter die er onmin had gekregen met Rudi Falkenhagen. Falkenhagen vertolkte de helft van het boevenduo Snuf en Snuitje in de Pipó de Clown-serie, en Theun had hem in een beneveld moment als Snuf of Snuitje aangesproken, waarop de acteur Theun corrigerend bij de kraag had gepakt. Dat gebeurde allemaal 'op' De Kring, een voorzetsel dat verder alleen in relatie met scholen en vaartuigen gebezigd werd. Misschien verwees 'op' naar het feit dat je moest klimmen om er te komen, via een om-

gekeerde mijngang met aan het eind een deur en een portier. Wat er op De Kring gebeurde, kon ik op de late avond van 10 februari 1974 voor het eerst met eigen ogen aanschouwen, en dat was ontnuchterend. Er werd helemaal niks gegooid, de meeste Thonetkrukken stonden roerloos en onbezet aan een sobere bar, tegenover een biljart onder een beklemmend Heraklit-plafond, de kleurloze houtwolplaten die in menig provinciaal vergaderzaaltje rook en geluid opzogen. Het handjevol bezoekers, niemand jonger dan het dubbele van mijn leeftijd, voerde gedempte gesprekken. Ik beklom een van de krukken, naast een op de bar hangende vrouw die opkeek om de nieuwaangekomene te monstereën. 'Ben jij homosueel?' 'Nee mevrouw.' Tot mijn opluchting kwam

Theun de Winter binnen, waardoor ik de datum van deze avond nog weet, want Theun meldde bij binnenkomst dat Cees de Lange was overleden. De Lange – een vertrouwde stem uit mijn jeugd – presenteerde De Showboat op de radio, een programma met onder anderen Rijk de Gooyer, Conny Stuart, Johan Kaart en Wim Sonneveld. De sterren die De Kring

waarschijnlijk bevolkten, maar blijkbaar vanavond even niet. Theun zette spontaan en luidkeels de herkenningsmelodie van een programmaonderdeel van de Showboat in: *Je kunt me om een boodschap stuuuuren het geeft niet wat die boodschap was ik breng het u, al duurt het uuuuren in de Showboatschappentas*

Er nam niemand aanstoot aan, en pas toen Theun het voor de vijfde keer inzette riep iemand 'ja nou weten we het wel.' We dropen af naar de Witte Ballon op de Geldersekaade, onderweg galmde de Showboat-tune nog vaak tegen de grachtengevels. Terug naar 1982. Het Heraklit-plafond zat er nog, de sfeer was gezapig. De biljartballen tikten,

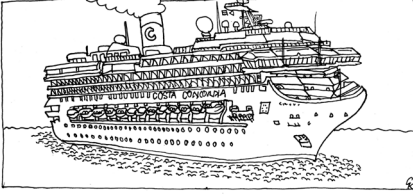
het gestage geratel van de fruitmachine werd af en toe doorsneden met het in bastonen gezette hoesten van Mimi Kok. 'Dát' zei Kringvoorzitter Rien Bazen, 'is de Kring sound.'

Biljarten op de Kring, 1982

COSTA CONCORDIA CRUISE STRIP

DE COSTA CONCORDIA WAS EEN ITALIAANS CRUISESCHIP DAT TEN ONDERGING OP 13 JANUARI 2012 MET 4229 OPVARENDEN. EERST LIEP HET AAN DE GROND VOOR DE ITALIAANSE KUST EN VERVOLGENS KAPSELDE HET SCHIP, DAT KOSTE 32 MENSEN HET LEVEN.

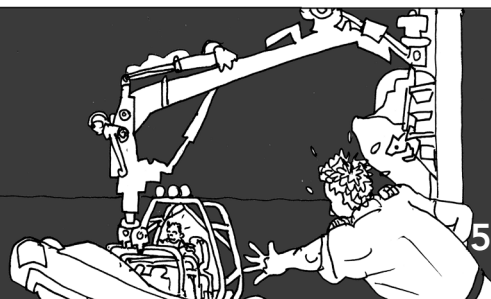

DOOR GABRIËL KOUSBROEK © 2023

HET DJ-DUO COSTA CONCORDIA WAS EEN GELEGENHEIDSFORMATIE VAN GABRIËL KOUSBROEK EN THIJS KLERK. ZIJ DRAAIEN OP VINYL EN DIGITAAL OP FEESTEN, FESTIVALS EN PARTIJEN. HET DUO WAS IN DE ZOMER VAN 2016 DOOR DE BEGRIPSGEIOSTER VAN DE KRING UITGENODIGD OM TE KOMEN PROEFDRAAIEN IN DE KRING.

TOT GROTE ONZETTING VAN DE BEMANNING- LIEP DE KAPITEIN SLECHTS EEN REDDINGSBOOT HET WATER IN ZAKKEN EN VERLET HET SCHIP ZONDER ZICH TE BEKIMMEREN OVER HET LOT VAN ZIJN PASSAGERS. LALLEND MET DE AËS GRAPPA MAAKT DE KAPITEIN ZICH UIT DE VOETEN.

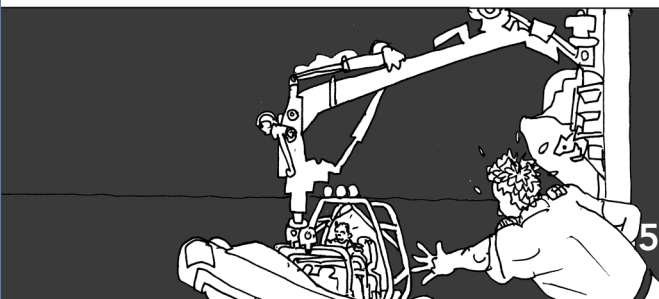
DE KAPITEIN VAN DE COSTA CONCORDIA HAD NET HEERLIJK GEÏNTEREERD MET DE RIJKSTE EN INVLOEDRIJKSTE GASTEN AAN BOORD. HIJ LIEP ZWALKEND DOOR HET SCHIP NAAR DE BRUG. IN ZIJN ENE HAND EEN FLES GRAPPA EN IN DE ANDERE HAND EEN CUBAANS SIGAAR. DE STUURMAN EN DE BOOTSMAN PROTESTEERDEN HETTOEGEN DE BESCHONKEN KAPITEIN HET ROER VAN HEN OVERNAM.

TWEE DOOR GESNOVEN EN TOTAAL BEZOPEN WIJVEN LIEPEN MET VEEL MISBAAR DE DANKER OP EN DUUDEN DAARBIJ DE DANCERS RUW UIT DE WEG. DE MUZIEK BEVIEL HEN NIET. ZE SCHREVENDEEN OP HOGE TOON DAT ZE DE STONES WILDEN HOREN, EN WEL ONMIDDELIJK.

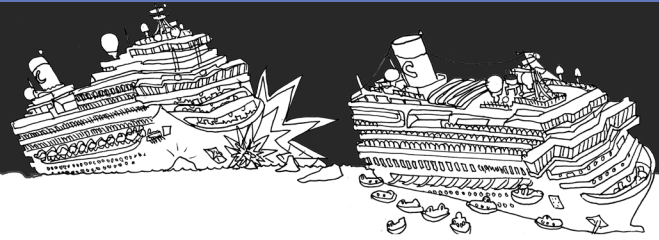
TOT GROTE ONZETTING VAN DE BEMANNING- LIEP DE KAPITEIN SLECHTS EEN REDDINGSBOOT HET WATER IN ZAKKEN EN VERLET HET SCHIP ZONDER ZICH TE BEKIMMEREN OVER HET LOT VAN ZIJN PASSAGERS. LALLEND MET DE AËS GRAPPA MAAKT DE KAPITEIN ZICH UIT DE VOETEN.

DE OUDSTE VAN DE TWEE WAPPIE WIJVEN LIEP NAAR DE DJ-BOOTH EN SLOEG MET HAAR VLAKKE HAND OP DE DRAAITAFEL WAAR THIJS NET EEN GINGETJE HAD OP GEZET, TERWIJL ZE SCHREUWEND EISTE DAT W6 DE STONES MOESTEN DRAAIEN. HAAR BEZOPEN VRIENDIN PROBEERDE OOK DE SINGLE VAN MIJN DRAAITAFEL TE SLAAN, MAAR IK DUWDE HAAR NET OPTIJD WEG.

THIJS LIEP ROOD AAN EN WILDE HET OUDSTE WIJF OP HAAR SMOEL SLAAN, IK HIELD HEM TOEGEN WANT DIT MOEST DE PORTIER VAN DE KRING OPLOSSEN. IK LIEP NAAR DE PORTIER EN VROEG HEM OM DIE WAPPIE DE TENT UIT TE ZETTEN. DE PORTIER ANTWOORDE: DAT ZAL NIET GAAN WANT DE ZE DAMES ZIJN LID VAN DE KRING, DIE MOGEN WIJ NIET DE TOEGANG ONTZEKKEN. DE BEGRIPSGEIOSTER WAS OP DAT MOMENT AFWEZIG, DUS IK SPRAK HET HOOPD VAN DE BAR AAN. DIE BEVESTIGDE HET ARGUMENT VAN DE PORTIER.

WIJ BESLOTEN TER PLEKKE OM DE STEKKER ER DAN MAAK UIT TE TREKKEN, WANT OP DEZE MANIER DOOR WERKEN, DAT VERTIKTEN WE!

Grenzeloos en vrij

In 1958 zond de AVRO de kindertelevisie-serie *Morgen gebeurt het* uit. Ik zag die serie op De Kring, samen met andere kinderen zoals Patty Krone en Dominga Blazer. Onze ouders dachten natuurlijk: daar staat zo'n grote kast met een klein schermpje en dan zijn wij de kinderen lekker een uurtje kwijt. Wat onze, met Spock-idealen behepte, ouders niet wisten was dat deze sciencefiction-serie ons, die nog niet aan zo veel spanning op de beeldbuis gewend waren, de stuipen op het lijf joeg. En die duistere ruimte aan het Leidseplein met die oneindig lijkende trap hielp ook al niet mee om de gespannen sfeer wat te dempen. Bovendien kan ik me niet herinneren dat er tijdens één van de twintig afleveringen ooit een volwassene bij aanwezig was.

Ondertussen hadden wij onze eigen *Star Trek* ontdekt. De dreigende invasie van de bewoners van Hyperion was een bijna ondragelijk geheim dat wij iedere week weer stil met ons meedroegen. Wij waren ongeveer tien jaar oud, en onze ouders waren kunstenaars. Thuis hadden we het niet breed. Alles moest na de oorlog weer worden opgebouwd. Wel kregen we zo nu en dan een glimp mee van wat er zich in de Amsterdamse bohème afspeelde. De vijftigers en de Cobra-kunstenaars waren destijds vooral bij Café Eijlders te vinden. Slechts enkelen kwamen op De Kring. Op latere leeftijd vertelde mijn moeder dat er destijds relatief weinig beeldende kunstenaars lid waren.

Toen ik later conservator was in het Stedelijk Museum, leerde ik Appel kennen, evenals Constant, Corneille en Alechinsky. Voor deze kunstenaars was Cobra van bepalende invloed geweest, maar dat gold evenzeer voor alles wat er daarna gebeurde.

Anderhalf jaar geleden werd ik uitgenodigd door het Cobra-museum om een tentoonstelling te maken, omdat het in 2023 vijfenzeventig jaar geleden is dat Cobra werd opgericht. Met de relativerende opmerkingen van de oud-Cobraleden in gedachten, ontwikkelde ik een concept. Ik wilde laten zien dat Cobra niet zomaar uit de lucht kwam vallen, en dat er tijdens en na Cobra nog veel meer expressionistische kunst werd gemaakt.

De Cobra-periode duurde slechts vier jaar. Al in 1952 hief de beweging zichzelf op om te voorkomen dat deze eindigde als een van de vele 'stromingen' in de kunstgeschiedenis. Cobra was een beweging met idealen. Men wilde niet alleen op esthetisch, maar ook op maatschappelijk gebied de oude mentaliteit van de naoorlogse restauratie veranderen. Via hun tijdschrift verspreidden zij die gedachten in woord en beeld.

Vooral de meer theoretisch (lees Marxistisch) geïnteresseerden zoals Constant, Dotremont en Jorn publiceerden veel. Zij wezen op het belang van 'volkskunst' en spontane uitingen van kinderen en geesteszieken. Daarnaast lieten zij zich inspireren door andere kunstvormen buiten de academische traditie. Het Nederlandse publiek bleek echter nog niet rijp voor een beeld van een hongerig kind, een masker of een schreeuwende vogel. Zelfs Sandbergs pogingen om de jonge kunstenaars een podium te geven in het Stedelijk Museum bleken niet genoeg om waardering bij een groter publiek tot stand te brengen. Ten slotte moest de schrijvende pers niets van de 'rotzooi' van de jonge garde hebben.

Boven:

Joan Miró, *Oiseaux*, 1972, coll. Fondation Miró, Majorca

Linksboven:

Frida Hunziker, nr.5, 1954, coll. Cobra museum, Amstelveen

Rechtsonder:

Karel Appel, *Drift op zolder*, 1947 coll. Stedelijk Museum, Amsterdam

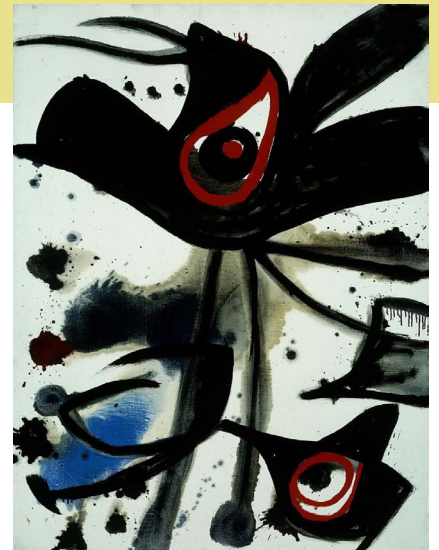
Het was voor Corneille en Appel een reden om in 1952 af te reizen naar Parijs. Hoewel ze zich daar in een betrekkelijke geïsoleerde situatie bevonden en nog een lange weg naar acceptatie te gaan hadden, werden ze daar in ieder geval niet verguisd. Na Parijs volgde ieder zijn eigen richting. Sommigen wisten zich te onttrekken aan de kenmerkende kinderlijke stijl waaruit het spontane na twee decennia inmiddels was verdwenen.

Achteraf gezien was Cobra een eruptie van vrijheid na de donkere periode van de oorlog. De leden zochten gelijkgestemden en vonden die in eerste instantie in Denemarken, Nederland en België, en al snel daarna ook in Frankrijk, Duitsland, Frankrijk en andere Europese landen. Een schilderij zou nooit meer een bedaagd en uitgewogen kunstwerk zijn. Constant formuleerde het zo: 'Een schilderij is niet een bouwsel van kleuren en lijnen, maar een dier, een nacht, een schreeuw, een mens of dat alles samen.'

In de tentoonstelling is te zien hoe het werk van de Cobrakunstenaars zich verhoudt tot dat van andere kunstenaars die ook op zoek waren naar verandering. Naast werk van voorlopers als Vincent van Gogh, Edvard Munch, Juan Miró, Kurt Schwitters, Picasso, Max Beckmann en Schmidt Rottluff is er ook werk van tijdgenoten als Jackson Pollock, Katzuo Shiraga, Jean Dubuffet te zien, maar ook van Pearl Perlmuter, Martha Jungwirth, John Chamberlain, Alberto Giacometti en Jan Cremer. Van de generatie net na Cobra noem ik slechts Georg Baselitz, A.R. Penck, Jean-Michel Basquiat en Cecily Brown.

Al deze kunstenaars vormen een context voor het werk van Cobra dat daardoor in een breder perspectief van vijfenzeventig jaar expressionistische kunst wordt getoond. Ik hoop dat deze tentoonstelling dezelfde opwindende tweewegbrengt die ik voelde bij het kijken naar *Morgen gebeurt het* op De Kring in 1958: nieuwe vergezichten en ontmoetingen met bekende en minder bekende meteoren in een grenzeloos universum.

Maarten Bertheux

De tentoonstelling *Grenzeloos en vrij* vindt plaats in het Cobra Museum voor Moderne Kunst van 2 juni tot en met 8 oktober. Exclusief voor Kring-leden zal Maarten Bertheux een rondleiding (max. 20 pers) geven op donderdagmiddag 8 juni vanaf 16.30 uur.

Kring Zwart op Wit

Yoka Berretty

Het staat in mijn geheugen gegrift: hoe ik als aankomende puber met mijn ouders mee mocht naar twee evenementen in het toen nog verre, maar o zo aanlokkelijke Amsterdam, omdat 'tante' Yoka daarbij betrokken was.

Eerst was er de première van de Nederlandse speelfilm *De Overval* op 21 december 1962. In deze verzetsfilm, het waar gebeurde verhaal van de bevrijding van verzetsmensen uit de strafgevangenis van Leeuwarden, in het laatste oorlogsjaar, speelde Yoka een koerierster. Haar medespelers waren niet de minsten: Rob de Vries, Kees Brusse, Jan Blaaser, Piet Römer, Riek Schagen, Sacco van der Made, Pieter Lutz...

In de jaren na de oorlog had de Nederlandse filmindustrie zich flink ontwikkeld, en *De Overval* werd ook in het buitenland goed ontvangen. Hij was bovendien geregisseerd door een ervaren Engelse regisseur, Paul Rotha, die voor de regie van de dialogen werd bijgestaan door Kees Brusse. De film, naar een scenario van Lou de Jong, werd een ongekend succes en trok al snel bijna anderhalf miljoen bezoekers.

Mijn volgende bezoekje aan Amsterdam was een jaar later, om Yoka te zien optreden in het satirische programma *Zo is het toevallig ook nog eens een keer*. Ik kan niet achterhalen waar de opnames plaatsvonden, dat in Frascati, werd opgenomen.

Als ik niet al een beetje verliefd was op Yoka (zoals zovelen...), dan was ik het nu helemaal. Die stem, die brutale schoonheid, *die Schwung*... En dat beeld, wanneer ze de herkenningmelodie van het taboedoorbrekende programma zingt, en hoe ze dat doet, voor mij heeft het eeuwigheidswaarde.

Actrice, zangeres en cabaretière Yoka Berretty was in de jaren zestig al lid van De Kring. Hier op een foto van Eddy Posthuma de Boer. Aan de bar zitten verder (helemaal links) schrijfster Thera Westerman, in gesprek met journalist Willem Wittkamp, en acteur Ben Hulsman (helemaal rechts). De overige twee personen zijn nog niet geïdentificeerd.

Op dat moment had Johanna Ernstina Petrusa Meijeringh, geboren te Rotterdam in 1928, al een carrière als filmster achter de rug. Na een opleiding aan de Actors Studio in New York en lessen van Marcel Marceau in Parijs, kwam ze in *het dolce vita* van Rome terecht. Ze speelde in een aantal Italiaanse films, met als hoogtepunt het kassucces *Pane, amore e...* van Dino Risi uit 1955. Nadat ze een rol in een film van Fellini had afgeslagen, volgden twee internationale Duitse films.

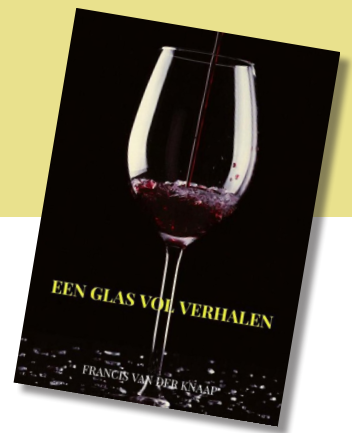
Terug in Nederland presenteerde ze op de televisie het eerste Nederlandse goedbedoelenprogramma *Redt een kind*. Vóór *De overval* speelde ze in *Makkers staakt uw wild geraas* van Fons Rademakers, uit 1960, met toneelcoryfeen als Ank van der Moer, Guus Oster, Jan Teulings, Mieke Verstraete, Peter Faber, en... Simon Carmiggelt.

In de jaren daarna was ze nog af en toe te zien in speelfilms en televisieseries. Ze werd echter geplaagd door hevige rugpijn en verbleef veel in haar huis in Frankrijk.

Yoka was tweemaal getrouwd, eerst met fotograaf Dominique Berretty, met wie ze een dochter kreeg, en later met uitgever Andreas Landshoff, waarna ze op haar 40ste ook nog moeder van een zoon werd. Ze overleed na een val van een trap, op 28 november 2015.

Jeroen Koolbergen

Peter van der Aa, *Yoka*. Elixir Uitgeverij, 280 blz., € 23,50. Verkrijgbaar in de boekhandel.

Casino De Kring

Vermakelijke caféverhalen lees je niet meer zo vaak. Misschien komen ze nog eens terug nu de Gemeente Amsterdam het bruine café een monumentale status wil geven. Maar dan moeten ze wel opschieten, het oude café is immers nagenoeg verdrongen door hippe sapbars en fancy koffietentjes. En daar valt weinig meer over te vertellen dan dat de gasten autistisch op het beeldscherm van hun mobiele telefoon zitten te staren.

Maar zie daar, tamelijk recent verscheen er toch nog een zeldzaam pareltje dat barst van de anekdotes over het roerige Amsterdamse kroegleven. We doelen op het boek *Een glas vol verhalen*, de smakelijke horecaherinneringen van Francis van der Knaap. Van der Knaap was een legendarische barkeeper en bareigenaar, en schonk niet alleen de glazen vol in Harry's Bar en Mulliner's Wijnlokaal, maar stond in de jaren zeventig en tachtig ook achter de bar op De Kring (van 1970 tot 1983).

Prominente bohemiens raadden hem meermaals aan zijn verhalen te boekstaven. 'Doe het voor ons! Wij waren dronken en weten dat allemaal niet meer', zei Henk Hofland eens. Dat deed Francis uiteindelijk in 2020 (Hofland was helaas al overleden), maar het boek raakte uit het zicht door de coronapandemie, toen niemand noch een kroeg, noch een club, noch een boekhandel mocht bezoeken. Daarom beveelt De KringKrant dit boek nog maar eens van harte aan. Lees er bijvoorbeeld in dat De Kring in de dertien jaar dat Francis van der Knaap er werkte niet alleen een zuipkeet was, maar ook een gokhol.

'Dat er gegokt werd op De Kring was algemeen bekend. De pokertafel van schilder Willie Boers en co. was berucht. (...) Schrijver Adriaan Venema had zoveel gewonnen van Jan in 't Hout, de uitbater van café De Engelbewaarder, dat hij als afbetaling van zijn schulden diens huis ging verbouwen. Ook Mimi Kok en zangeres Ann Burton waren veel te vinden bij de gokmachines. Mimi maakte er een hele show van als ze wat had gewonnen: dan maakte ze stapeltjes van de gewonnen guldens en slaakte vreugdevolle kreetjes en was heel vrolijk, maar als ze verloor, zat ze een beetje sip te verkondigen dat ze een *desert flower* was, eenzaam in de woestijn. Rijk de Gooyer zag dat laatste een keer en nam mij apart om te vragen hoe hoog haar rekening was. Hij zei een beetje ruw: 'Ach ja, vroeger mocht ik haar niet neuken en nu hoeft het niet meer, maar het is wel Mimi!'

Die hartverwarmende solidariteit ook, destijds. Kom daar nog eens om. Kringleden, lees dat boek!

Ad Fransen

Francis van der Knaap, *Een glas vol verhalen*. Brave new Books, €19,50. ISBN 9789464055016. Het boek is te bestellen bij de boekhandel en ook online verkrijgbaar (bij Amazon en Bol, bijvoorbeeld).

Moeder en Kring

Mensje van Keulen (1946) hield er nooit zo van als haar boeken autobiografisch werden geduid. Lezers die nu toch alles over haar privéleven willen weten, kunnen sinds 2018 volop terecht in haar gepubliceerde dagboeken. Het derde deel, *Moeder en pen* (Dagboek 1979-1983) handelt voornamelijk over het probleem: hoe valt jong schrijverschap en kersvers moederschap te combineren? Heel moeilijk dus, van schrijven komt weinig terecht, behalve – fijn voor ons lezers – in haar dagboek dan.

Jonge moeder Mensje staat er grotendeels alleen voor en probeert soms in het uitgaansleven even te ontsnappen aan haar beslommeringen. Ook De Kring wil haar nog wel eens van de schrijftafel afhouden. Die voelt als 'een versleten, warme slof', lezen we in *Moeder en pen*. Wat niet wil zeggen dat het er altijd zachtzinnig aan toe gaat: 'Na Schiller ging ik naar De Kring, zat met Henk en Garth aan de bar. Ik bestelde iets en werd vanachter ineens bij mijn haar gegrepen. Het bleek Rijk de Gooyer die dit deed. Ik zei: "Niet doen, grapjas." Een paar tellen later deed hij het weer en ik draaide me om en gaf hem een klap. Om me heen zowel onthutste als lachende gezichten. Ik schrok er zelf van, maar het voelde goed.'

In dit nieuwste deel van haar dagboeken lezen we verder dat ze langzaam een hekel krijgt aan vraaggesprekken en daar graag mee wil stoppen. We kunnen alvast verklappen dat ze in die opvatting gelukkig is bijgedraaid. In het volgende nummer van de KringKrant staat een groot interview met haar.

Ad Fransen

Werkbezoek

Sommige Kringleden oefenen een buitenissig métier uit. We zoeken ze op voor een kort gesprek en een foto op hun werkplek.

Deze keer:

Alessandro Gualtieri

Beroep: 'Neus'

Hij werd geboren in Milaan, in 1967, was wars van educatie en maakte daarom niets af. Reisde door Duitsland, Engeland, Amerika. Vanwege zijn talenkennis kon hij bij een onderafdeling van chemiegigant Bayer in Duitsland aan de slag: flesjes met aroma's in apothekersladen opbergen. Hij begon aan de flesjes te ruiken, werd nieuwsgierig naar de ingrediënten. Dit leverde hem een cursus parfum maken op. Daarna werkte hij jarenlang voor fabrikanten, en in de modewereld. Uiteindelijk had hij genoeg van de industrie.

Nadat hij een Nederlandse vrouw had ontmoet, vestigde hij zich zo'n 30 jaar geleden in Amsterdam, waarna de ontwikkeling van zijn eigen parfums een enorme vlucht nam. Zijn laboratorium staat in Amsterdam, maar hij heeft ook afdelingen in Engeland, Duitsland en Italië. De productie vindt in Italië plaats.

Hij werd lid van De Kring om Benjamin Herman te horen spelen. Ook bezoekt hij het restaurant.

Er zijn twee documentaires over hem gemaakt, waaronder *The Nose – Op zoek naar Blamage*, door Paul Rigter, uit 2013.

Alessandro is te vinden op Instagram: [Nasomatto](#) en [Orto Parisi](#). En op zijn websites: [www.nasomatto.com](#) en [www.ortoparis.com](#).

Foto's en tekst Jeroen Koolbergen

Alessandro Gualtieri voert twee merken: Nasomatto ('Gestoorde neus') en Orto Parisi (genoemd naar de moestuin van zijn grootvader). Zijn parfums hebben namen als 'Absinth', 'Blamage', 'Pardon', 'Brutus', 'Megamare'. Zijn eigenzinnigheid blijkt vaak uit de beschrijvingen, zoals die van 'Narcotic V': 'De geur is het resultaat van een zoektocht naar de overdonderende verslavende intensiteit van vrouwelijke seksuele kracht'.

De parfums zijn te koop op zijn website, en in met zorg uitgekozen winkels in de hele wereld, zoals Harrods in Londen. In Amsterdam bij voorbeeld bij Perfume Lounge en Skins Cosmetics.

Kringdingen

Foto Jeroen Koolbergen

Wat houdt de gemoederen op De Kring bezig? De KringKrant vraagt iedere aflevering belet bij directeur Suzanne Kampschuur en bestuursvoorzitter Joost Nijssen.

Dit keer:

Tussen biljartlaken en lunchservet

Zijn jullie taken streng afgebakend, zijn er geschillen?

Joost: 'We hebben geen geheimen voor elkaar, overleggen alles, ons bewust van de eigen verantwoordelijkheden. In zijn algemeenheid moest ik wel even wennen aan een situatie waarin je niet op eigen houtje beslissen kunt.'

Suzanne: 'Komt omdat bij veel ideeën de beschikbaarheid van het budget toch een grote rol speelt. Bovendien, er zit een praktische kant aan, je moet de leden vaak raadplegen.'

Joost: 'Ik word vaak spontaan aangesproken door leden, ook over zaken die al heel lang spelen.'

Noem eens wat hete hangijzers.

Joost: 'Nou, deze KringKrant is een fonkelend antwoord op een al jarenlang durende roep om een nieuwe circulaire. En over ontevredenheid met de inrichting pik ik natuurlijk ook wel eens iets op. Ik heb Suzanne aangemoedigd in haar voornemen eens een kijkje te nemen bij een van onze zusterclubs, *The Groucho* in Londen, het Mekka als je het hebt over een eigentijdse sociëteit met een bruisend nachtleven en een bonte mix van leden: van beroemde copywriters tot profvoetballers, van schrijvers tot politici. Even meteen nuanceren: het gaat hier om een club met een ruimere begroting en een veel duurder, exclusiever lidmaatschap.'

Suzanne: 'De charme van De Kring is dat het hier om de inhoud gaat, uiterlijk is minder belangrijk. Er is geen geld voor een luxueuze inrichting, maar er valt best wel iets op te leuken. We gaan bij een aantal deskundigen toetsen hoe je het beneden multifunctioneel kunt inrichten; dus én 'n ruimte die meer intimiteit biedt én waarin je meer mensen kwijt kunt als er optredens zijn. Nu denk ik vaak: o wat is het druk, maar dan kijk ik achteraf naar de omzet en valt het vies tegen. Want de helft van de ruimte wordt door de band en het biljart ingenomen.'

Joost: 'Het biljart is een goed voorbeeld van wat leden bezig houdt. Bij het binnenkomen krijgen sommige jonge mensen het idee dat ze in een oude mannencafé zijn beland.'

Suzanne: 'Praktisch zou ik het biljart daar ook weg willen hebben, maar ik heb een warm gevoel bij de biljarters. Als straks boven dit stuk staat: *het biljart moet weg!*, dan krijg jij een hele vervelende tijd, Joost.'

Joost: 'Ha, ha, zo stellig bedoel ik het natuurlijk niet, ik heb er ook geen conclusies over. Maar ik luister als vers voorzittertje wel naar wat mensen vinden, ook over het biljart. Je moet zulke issues als voorzitter durven aan te kaarten, anders stukt misschien de verjonging.'

Nog meer plannen om jonge leden te werven?

Joost: 'Ik hoor steeds vaker uit de hoek van jongere generaties – zeg vooral veertigers – dat ze gevoelig zijn voor een lidmaatschap, best zo'n vijfhonderd euro willen betalen als ze hier ook overdag met een cappuccino of een broodje achter hun laptop kunnen werken.'

Suzanne: 'Dat begrijp ik wel, nieuwe leden denken bij het zien van het contributiebedrag: *what's in it for me?* Dan hebben ze het ook over een lunch- of werkplek. Dat moet wel omzet opleveren, er wordt nu een serieuze berekening gemaakt. Maar er gebeurt hier al heel veel, ook voor jonge mensen. We zouden alleen ons merk wat beter moeten verkopen. Daar is onze merkstrateeg Jim Driesen druk mee bezig: wij zijn dé cultuurclub van Amsterdam, al honderd jaar. De plek, de signatuur is uniek. Zoiets als De Kring zou in het hedendaagse Amsterdam op deze toplocatie nooit meer kunnen worden opgericht.'

Ad Fransen

Personeelsportret

Foto Roel van den Ende

Naam:
Sabine Pijpers
Leeftijd: 34
Opleiding:
Communicatie/entertainment/
eventmanagement Fontys
Hogeschool Tilburg
Functie:
Floormanager ClubUp/
barmedewerker De Kring

Hoe lang werk je op De Kring en hoe ben je hier terechtgekomen?

‘Ik werk hier sinds januari van dit jaar en ben voor deze baan van Maastricht naar Amsterdam verhuisd. Na mijn studie ben ik anderhalf jaar gaan reizen en daarna heb ik vijf jaar in de horeca gewerkt, eerst in de keuken en later als chef van de keuken, een uitdagende baan, maar toen kwam corona en lag alles op z’n gat. Op een gegeven moment zag ik een vacature voorbijkomen voor floormanager van de ClubUp, en dat leek me heel erg leuk. Het was alleen een parttimebaan en ik wilde graag fulltime aan de slag. Vanwege mijn ruime ervaring kon ik toen ook achter de bar van De Kring komen werken. En af en toe spring ik bij in het restaurant. Nu werk ik twee dagen per week in de Club en twee dagen in de sociëteit.’

Is het hier anders dan in de reguliere horeca?

‘Je merkt dat de leden De Kring als hun thuis beschouwen, en dat heeft leuke maar ook minder leuke kanten. Sommige mensen zijn nogal ongeduldig en vinden dat zij als eerste geholpen moeten worden. Ik probeer altijd heel snel te zijn, maar ik heb maar twee handen. Dan krijg je soms een botte reactie. Mensen op De Kring zijn doorgaans directer in de omgang dan in de gewone horeca. Maar dat iedereen zich zo thuis voelt op de sociëteit heeft juist ook leuke kanten. Het werken hier is heel persoonlijk. Leden stellen zich voor als ze zien dat je nieuw bent en maken een praatje, waardoor je eerder een band met ze krijgt.’

Wat vind je het leukst van je werk?

‘De afwisseling en de diversiteit, zowel van mijn functie als van de gasten en het personeel. In de Club werk ik weer met andere mensen dan in de sociëteit. Ik vind het leuk dat er hier van alles wordt georganiseerd, daarbij komt mijn studie eventmanagement goed van pas. Het is de bedoeling dat ik hier ook meer evenementen ga opzetten. Ik maak soms wel lange dagen of liever gezegd nachten, want als ik in de ClubUp werk ben ik geregeld pas om zeven uur ’s ochtends thuis. Gelukkig heb ik drie dagen per week vrij. Die tijd heb ik hard nodig om op te laden, maar ook om Amsterdam te ontdekken.’

Tadjine Stheeman

Binnenkring

De Biljartvrouwen

De Binnenkring Biljartvrouwen – succesvol initiatief van Marjolein Reuver – komt elke dinsdag samen op De Kring om onder deskundige begeleiding van een aantal ervaren biljartmannen het carambolebiljart onder de knie te krijgen. Na afloop van de les verdwijnen de keuen in de rekken, komen de glazen op tafel en gaan de gesprekken over dun spelen, trekstoten en keuvoering. Om de leercurve wat te versnellen werd er onlangs een bezoek gebracht aan Billardfabriek Wilhelmina, met aansluitend een intensieve clinic.

Billardfabriek Wilhelmina, hofleverancier sinds 1910, is gevestigd op de Stadhouderskade. Het is zo’n bekend pand waar je al jaren langsrijdt, maar dat je nog nooit van binnen hebt gezien. We krijgen eerst een rondleiding door het pand dat helemaal tot aan de Hemonystraat blijkt door te lopen. Daarna krijgen we in de werkplaats te zien en te horen hoe biljarttafels gemaakt worden: de basis is Italiaans leisteel en het laken is een wolmenging dat in meerdere kleuren geleverd kan worden. Onze rondleider, Robèrt van Oosterhout, runt samen met zijn broer Paul het familiebedrijf. De kans is groot dat je in een willekeurig café aan een van hun tafels een biljartje legt, want in Nederland is Wilhelmina de grootste leverancier.

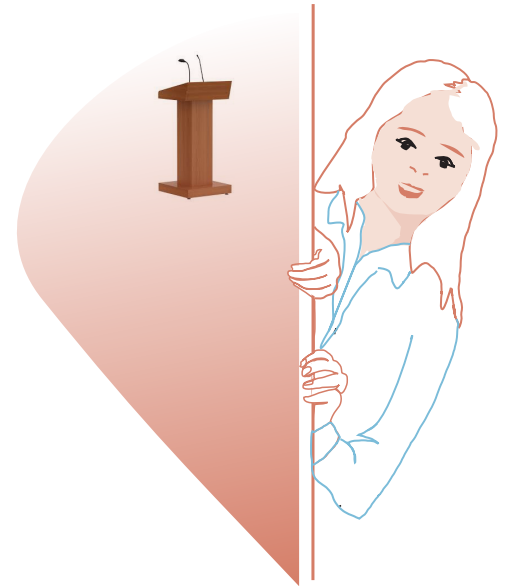

Na dit bezoek gaan we door naar Amstelveen, park Startbaan, voor de intensieve clinic. De sportieve dames nemen de fiets en trotseren regen en vooral wind. De overige, laffe, dames nemen de auto. In een enorme ruimte met het biljart leggen instructeurs Bob en Peter ons met veel enthousiasme enige biljartkneepjes uit. Bob is als peuter in het café van zijn ouders aan de biljarttafel vastgebonden en daardoor later in zijn leven kampioen driebanden geworden. We spelen met vrolijk gestippelde ballen, die je helaas niet op De Kring hebt. Op een gegeven moment komt zelfs Robèrt nog even binnen om te kijken wat we ervan bakken. Biljartende vrouwen: het blijft een bezienswaardigheid.

Marina de Vries en Tjadine Stheeman

Vrouwendag

Het zaaltje raakte vol, ze zag het vanaf bovenaan de trap toen ze haar hoofd om de hoek stak. Nog even naar de wc, dacht ze, ik ben een beetje gespannen. Het was meer dan een halfjaar geleden dat ze zo’n literair programma gepresenteerd had. En voor voornamelijk onbekenden bovendien; nu zat haar halve vriendenkring binnen, en de voorzitter.

Het was Internationale Vrouwendag, en ze had vier bekende schrijvers uitgenodigd om voor te dragen. Ze zag ze staan daar, bij de eerste rij, geanimeerd in gesprek met elkaar en met de gitarist. ‘Toptalent’, dacht ze. De schrijvers straalden allemaal het gemak uit dat succes brengt. Plezier ook. De lieflijke bevestiging van meerdere goede boeken en positieve recensies in de juiste kranten; ze draaiden *obviously* hun hand niet meer om voor interviews voor radio en t.v.

Van een van de schrijvers waren twee boeken tot een succesvolle documentaire serie verwerkt, en de ander schreef nu een column in een krant. De derde was een evidente Librisprijs-kandidaat. De vierde schrijver had een beetje de pech dat zijn laatste roman net aan de aandacht was ontsnapt; zij vond het z’n mooiste tot nog toe.

Er waren nog een paar lege stoelen op rij drie, vrienden die boven in het restaurant aan het eten waren. Ze zou ze even laten waarschuwen, iedereen zat al klaar. Al lopende rommelde ze in haar A4-tjes. Ze was iets te laat aan de schrijversprofielen begonnen wist ze. Het zat er niet helemaal lekker in. Ze zou een beetje moeten improviseren. Enfin, even snel naar de wc nu dan.

In de entree bij de garderobe was het druk: een *va-et-vient* van Kring-mensen. Iedereen probeerde z’n jas uit- of juist aan te trekken, dan wel zich een weg naar de garderobe te duwen of zich er juist uit te wringen.

Ze baande zich een weg tussen uitgestoken armen en half natte jassen – het regende weer eens – en haastte zich links de wc-ruimte in. Pffft, deed ze. De deur sloot zich. Ze blikte in de spiegel. Het verwarde hoofd van een vrouw op leeftijd staarde haar aan. Ze zuchtte even.

‘Zachtjes’, hoorde ze opeens, en: ‘Er is iemand’. Er klonk gegiechel. ‘Nou én’, fluisterde een mannenstem, ‘het is hier De Kring hè, kom jij maar eens even hier met die lekkere kont van je’.

Er klonk onmiskenbaar een kreuntje. En nog eentje. En toen een hele serie. Iets hoger, en nu een beetje hortend, gezamenlijk gehijg.

Ze hield haar adem in en besloot haar plas maar op te houden. Ze opende zachtjes de deur naar de biljartzaal. Daar ging ze. Op naar het verantwoord vieren van Internationale Vrouwendag. Want doortrekken kan meer stuk maken dan je lief is.

Marjoleine Oppenheim

Het Circuit

Ad Fransen, Eva Gans, Lise van de Kamp, Jeroen Koolbergen,
Ayal Pinkus, Roel Verhallen

Signalement

KATTENLIEFHEBBERS OPGELET!

Op YouTube is een korte documentaire te zien over Alvi, de Amsterdamse rode kater van Kringlid Roel Verhallen. De film over dit bijzondere dier, dat in korte tijd uitgroeide tot internet-beroemdheid, is niet alleen de moeite van het bekijken waard, er is ook een actie aan verbonden: hoe meer views, hoe meer steun aan zowel de Poezenboot als de Stichting Amsterdamse Zwerfkatten.

Naam YouTube-kanaal:

Alvi cat channel

www.youtube.com/alvicatchannel.

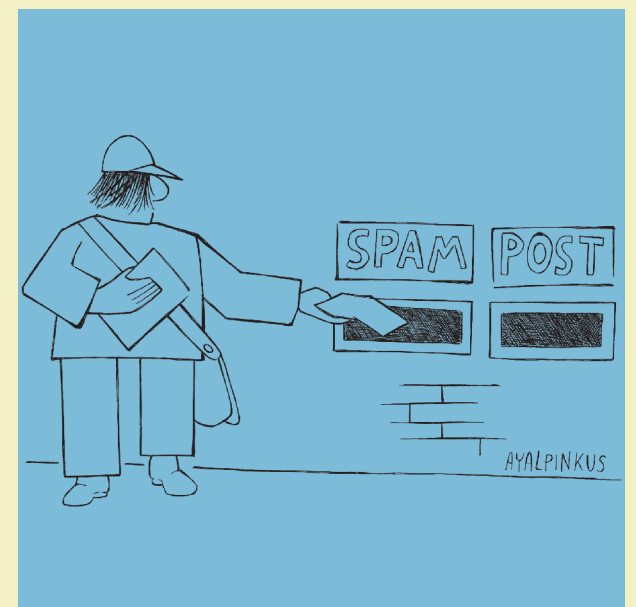
Titel van de film:

Alvi Cat, the Legend –
full documentary –

https://youtu.be/6_4XzNlfSTU.

Lengte van de film:

21.10 minuten

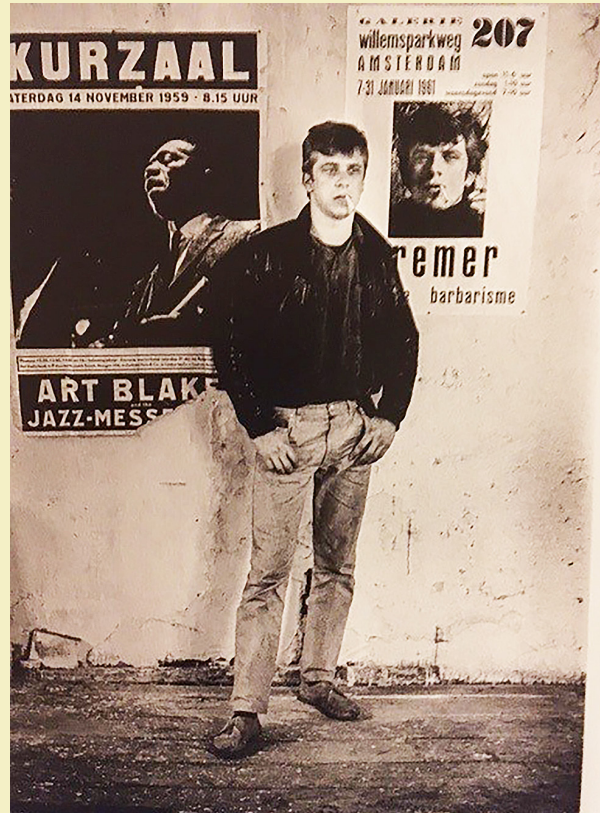

De Stijlspionne

Lise van de Kamp speurt naar trends op de club

Glanzende voeten

Opvallend veel gouden en zilveren schoenen zitten er deze lente aan de voeten van de dames op De Kring. Nee, niet van die slanke Assepoestermuiltjes of iets met ongemakkelijke, wankel hakjes, maar ze dragen juist bijzonder stoer schoeisel. Hulde aan deze Kringladies, die hun aparte stappers na het dansen beslist niet willen verliezen als ze, terug naar huis, haastig de beruchte Kringtrap afdalen. Maar mocht dat onverhoeds toch gebeuren, dan bestaat er hopelijk nog een eerlijke Prins die het verloren kleinood terug komt brengen. Op een Wit Paard hoeft nou ook weer niet, dat vinden deze zelfbewuste Assepoesters van De Kring echt te veel uitslooverij. Immers, soeverein, met glans en glitter, stappen zij door de wereld.

In dit nummer van de KringKrant hebben wij dankbaar gebruik gemaakt van foto's die Eddy Posthuma de Boer in de jaren '60 op De Kring heeft gemaakt, en die hij aan De Kring heeft geschonken. Eddy's schrijversportretten waren niet lang geleden te zien op een tentoonstelling in De Kring. Hierbij zijn portret van Jan Cremer (1940) uit 1961, toen hij al als beeldend kunstenaar actief was, en voordat hij zijn 'onverbidelijke bestseller' *Ik Jan Cremer* publiceerde, in 1964.
(Met dank aan Henriëtte Klautz en Tessa Posthuma de Boer.)

De Kring volgens Kringlid Jan Cremer: 'Verzamelpaats van het Kunstgespuis en Aanverwant Addergebroed.'
(uit: *Ik Jan Cremer 2*)

Liefdes Krinkels

Flirten of zo...

E.GANS

In een afgeladen sociëteit herdachten Mariet Doorten en andere sprekers op zaterdag 18 maart j.l. Hans Brinkman, die op 28 januari onverwachts overleed in Mexico-City.

Foto Jeroen Koolbergen

Vereniging Sociëteit De Kring Kleine-Gartmanplantsoen 6-9 1017 RP Amsterdam